

סוג הבחינה: א. בגרות לבתי ספר על-יסודיים
ב. בגרות לנבחנים אקסטרניים
מועד הבחינה: חורף תשע"ב, 2012
מספר השאלון: 904441
לנבחנים אקסטרניים – 05
נספח: תכנית הלימודים (לשאלון 05 בלבד)

ספרות עברית וכללית

2 יחידות לימוד

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שתיים-ושלושה רבעים.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה חמישה פרקים.

פרק ראשון	—	שירה (שירת ימי הביניים, שירת ביאליק, שירת המאה ה-20)
פרק שני	—	סיפור קצר
פרק שלישי	—	רומאן ונובלה
פרק רביעי	—	דרמה
פרק חמישי	—	שיר שלא נלמד

משלושת הפרקים הראשונים יש לבחור בשני פרקים, ולענות על השאלות לפי ההוראות בכל פרק (לכל פרק – 28 נקודות).
הפרק הרביעי (דרמה – 28 נקודות) והפרק החמישי (שיר שלא נלמד – 16 נקודות) הם חובה. עליך לענות על השאלות שבהם לפי ההוראות בכל פרק.

ג. חומר עזר מותר בשימוש: (1) לנבחנים אינטרניים: רשימה מודפסת של היצירות שנלמדו.
(2) לנבחנים אקסטרניים: תכנית הלימודים המצורפת.

- ד. הוראות מיוחדות:
- (1) רשום בראש כל תשובה את מספר הפרק ואת מספר השאלה שבחרת להשיב עליה.
 - (2) לנבחנים אינטרניים: חובה לצרף למחברת הבחינה את רשימת היצירות שנלמדו.
 - (3) אין להדגים באמצעות אותה יצירה בתשובות שונות.
 - (4) שים לב לכתב, לכתוב, לפיסוק ולכללי הדקדוק.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב בטייטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טייטה" בראש כל עמוד טייטה. רישום טייטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

ב ה צ ל ח ה !

/המשך מעבר לדף/

ה ש א ל ו ת

פרק ראשון – שירה (שירת ימי הביניים, שירת ביאליק, שירת המאה ה־20)

שים לב! אם בחרת בפרק זה, עליך לענות על שתיים מהשאלות 1-17:
על שאלה אחת משירת ימי הביניים או משירת ביאליק (שאלות 1-5),
ועל שאלה אחת משירת המאה ה־20 (שאלות 6-17).
(לכל שאלה – 14 נקודות; סה"כ – 28 נקודות)

ענה על אחת מהשאלות 1-5.

שירת ימי הביניים

1. קרא את השיר שלפניך, וענה על שני הסעיפים א-ב שאחריו.

כתנות פסים / משה אבר'עזרא

כתנות פסים / לבש הגן / וכסות רקמה / מדי דשא,
ומעיל תשבץ / עטה כל עץ / ולכל עץ / הראה פלאו.
כל ציץ חדש / לזמן חדש / יצא שוחק / לקראת בואו –
אך לפניהם / שושן עברה / מלך, כי על / הורם כסאו.
יצא מבין / משמר עליו / וישנה את / בגדי כלאו.
מי לא ישתה / יינו עליו – / האיש ההוא / ישא חטאו!

א. הצג את השינויים שחלים בגן, והסבר את הקשר שלהם להזמנה למשתה היין.

(10 נקודות)

ב. בחר באחד מהשיבוצים המקראיים בשיר, והסבר את תרומתו להבנת משמעות השיר.

(4 נקודות)

2. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.

כתב סתיו / שלמה אברגבירול

כתב סתיו בדיו מטריו וברביביו
ובעט ברקיו המאירים וכף עביו
מכתב עלי נן מתכלת וארנמן
לא נתכנו כהם לחושב במחשביו.
לכן, בעת חמדה אדמה פני שחק
רקמה עלי בדי צרוגות פכוכביו.

בשיר זה תהליכים המתרחשים בטבע מעוצבים באמצעות פעולות ותכונות אנושיות.
הסבר וחדגם קביעה זו.

3. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.

ראה שמש / שלמה אברגבירול

ראה שמש לעת ערב אדמה / כאלו לבשה תולע למכסה,
תפשט פאתי צפון זמין / ורוח ים בארנמן תכסה,
וארץ - עובת אותה ערמה / בצל הלילה תלין ותחסה,
והשחק אני קדר, כאלו / בשק על מות יקותיאל מכסה.

תאר את התפתחות תמונת הטבע בשיר, והסבר כיצד היא מתקשרת לסוגר של הבית האחרון.

שירת ביאליק

4. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.

לבדי / חיים נחמן ביאליק

כלם נשא הרוח, כלם סחף האור,
שירה חדשה את-בקר חיהם הרנינה;
ואני גחל רך, נשתכחתי מלב
תחת כנפי השכינה.

בגב, בדרך נשארתי, והשכינה אף-היא
כנף ימינה השבורה על-ראשי הרעידה.
ידע לבי את-לבה: חרד חרדה עלי,
על-בנה, על-יחידה.

כבר נתגרשה מכל-הנויות, רק-עוד
פנת סתר שוממה וקטנה נשארה –
בית-המדרש – ותתכס בצל, ואחי
עמה יחד בצרה.

וכשפלה לבבי לחלוק לאור,
וכשצר-לי המקום מתחת לכנפה –
כבשה ראשה בכתפי, ודמעתה על-דף
גמרתי נטפה.

חרש בכתה עלי ותתרפק עלי,
וכמו שכה בכנפה השבורה בעדי:
"כלם נשא הרוח, כלם פרחו להם,
ואותר לבדי, לבדי..."

וכעין סיום של-קינה צמיקה מאד,
וכעין תפלה, בקשה וחרדה פאחת,
שמעה אוני בכינה החרשית ההיא
ובדמעה ההיא הרומחת –

פרש את התמונה המתוארת בבית החמישי בשיר, והסבר כיצד תמונה זו מבטאת את השינוי
במערכת היחסים בין הדובר לבין השכינה.

/המשך בעמוד 5/

5 קרא את השייך שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.

ואם ישאל המלאך / חיים נחמן ביאליק

„לא, כי נשרה על-דף גמרא קדושה.
גמרא היתה לוקני שעירת גוילים ומעוכה,
ובכרסה – שתי שערות של-וקנו הלבן,
חוטי ציציות פסולות של-טליתו הקטנה
וסמנים של-הרבה טפות חלב ושנה,
ובגמרא הזאת, במערי אותיות מתות
בגוד פרפרה נשמתי.”

– ומחנק? –

„לא, פרפרה ומשורר, מלאכי!
באותיות המתות שירי חיים הקרו,
ובארון ספרי וקני מתי עולם נודעו.
שונים היו השירים: על-עב קטנה ובהירה,
עלי קרן הזהב ועלי המעה מזהירה,
עלי ציציות פסולות ועלי טפות של-שעה –
אך שיר אחד לא ידעה – שיר עלומים ואהבה,
ותכל לצאת, ותהמה, ולא-מצאה תנחומין,
ותחצלה עד-כלותה, והי צר-לה עד-מות.
פעם אחת פקדתי את-גמרת הבלה –
והנה פרחה מתוכה נשמתי.”

ועדין היא טסה ומשוטטת בעולם,
משוטטת ותועה ואינה מוצאת תנחומין;
ובלילות הצנועים שבתחלת כל-חדש,
בהתפלל העולם עלי פנימת הלבנה,
היא מתרפקה בכנפה עלי שער האהבה,
מתרפקת, דופקת ובוכיה בחשאי,
ומתפללה על-האהבה.”

בתשובותיו לשאלות המלאך מספר המשורר על מסע דמיוני של נשמתו.

תאר שתיים מהתחנות במסע זה, והסבר את משמעותן הסמלית.

בני, נשמתי איך?
„שיט בעולם, בקשנה, מלאכי!
יש בעולם כפר שאנן, מקף חומת יערים,
ולכפר רקיע תכלת, בלי מצרים רקיע,
ולרקיע התכלת בת-יחידה באמצע:
עב יחידה, לבנה וקטנה,
ובצהרי יום קיץ גדד שחק-שם ילד,
ילד עובד לנפשו, רך ויחיד וחולם –
ואני הוא הילד, מלאכי.
פעם אחת התעלה כל-העולם וישתק,
השתי עיני-הילד השמימה נמשכו,
ויראנה, פתיחה, תופה, הברנה,
ונפשו יצאה כראותו, כצאת יונה משובכה,
אל העב הנחמדה.”

– ומתווג? –

גם-שמע יש בעולם, מלאכי!
את-נשמתי הצילה קרן פז רחמניה,
ועל-כנפי הזהר ימים רבים פזזה
כצפרת לבנה;
פעם רכבה בבקר על-גב קרן הזהב,
הלוך הלכה לבקש פנינת טל בין הדשאים,
ודמעה זכה ותמה או על-לחיי רעדה,
ותודעוהו הקרן ונשמתי צנתה –
ותשמקע בדמעה.”

– ומיבש? –

ענה על אחת מהשאלות 6-17.

שירת המאה ה-20

שירי אורי צבי גרינברג

76. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.

שיר נס השיר / אורי צבי גרינברג

כל שיר אמת – הוא נס:

הוא פתיחת השער והפשלת היילון:

משיב ריחות הניחוח מן השדה האבוד:

מאזי הנחל ומנפש הבאר והקילון:

לשם עפות צפרים בעינים סגורות:

כנף למטה וכנף לרום – –

הילדות היא מעבר מזה של התהום:

השמש עזלת שם כלב הלבבות הקורנים

בשאגת כסופם למעלה מן הלום.

אני ממשש את הענפים וגזעי העצים החמים

את הרגלים הדקות של אילות השדה

ואת גופן,

ואחרי צפור מדדה שם גם אני מדדה.

האם איננה, לא אדע מקום עפרה

אך טבועה היא במהותי בכסף שיבתה ותמת הנערה.

ושיר הערש על גדי הזהב

שנסע לסחור מגדים

צמוקים ושקדים ונרדים

הומה בלב ככנרת נגוניו של האב.

אני אוהב המאכלים והבשמים שהוא אהב

וכואב כאב גלות השכינה אשר הוא כאב.

הסבר והדגם כיצד מעוצבת בשיר דמותו של הדובר כבן וכמשורר.

/המשך בעמוד 7/

7. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.

שיר אמני והנחל / אורי צבי גרינברג

ואולי אל הנחל שהוא מימי הנערות
השטוף פי סדנו של העץ הפרות
המלתך את גדרות הזרדים החומים
של גני הפרות שם, תבוא הנערה
אדמת השער, היא אמני.. דמדומים.
ותפסט בגדיה ובכתנת משיה
תרד שם בנחל, אראנה שוחה:
אלהית היא במים נאוה בכחה!
דומיה וניחוח פרות מסביב.
ואני עוד אינני ביקום ואבי
עודו עלם בנוף בית אמו ואביו.

והנה היא עולה מן הנחל.. אמני:
הנערה הבדה אדמת השער
בלבנת הבתולים בכתנת משיה
ואין היא רואה את בנה המבגד
העומד ורואה את אמו בעולם
ונערה היא בטרם-עת-אם, באשיה
נוגה ראשה בערב יום אל גדרות
הזרדים החומים
של גני הפרות,
שנוסקפה על מתקם מתיקות דמדומים..

הה הכסיף זה הראש והשלו זה הראש
עדי שניכפש בדמו בעפר
שנשפך בידי גוי גרמני באכזר.
והבן לא שלם ואת הבור לא חפר.

תאר שתיים מן התמונות שהדובר מעלה בדמיונו, והסבר כיצד-הן משקפות את עולמו של הבן
ואת יחסו לאמו.

בתשובתך התייחס גם לכשמי החושים (צבעים, ריחות וכדומה); המעצבים תמונות אלה.

/המשך בעמוד 8/

8. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריי.

מחזות שבת קדש בשמים / אורי צבי גרינברג

אמי, קר פה לבנה, אף-על-פי שהשמש עלי!
קר לי בלעדיך בעולם. בלעדי אבא גוף-פלרנגה נגון.
בלעדי אחותי, בת זקוניכם, אילת השחר שלי ביפיה
בעודני בבית נער טוה תכלת וזהב.. ושוקק רגלים,
ואילת הסחר שלי מרחוק בין עננים.

קר לא בעולם. חשך נגר בי דמי.

על סף בית מדרש בשמים, כמתכנת זה-שנשרף בעירנו,
יושבת עירמה מלכלכת בדמיה בתוך אחותי,
ואת אמנו בשמלות השבת עומדת עליה בהלך
כדי לבסותה בצלך — —

והשמים שתוקים.. ולכן שומעים קול לחשם של הכוכבים
כנחלי אש מדובבים ארמית
בתולתא קדישתא שבת מלכתא — —

הנה יהודים באים.. שבת קדש בשמים — —
חליל בשמים-פותח בקול: הַנֶּךְ פֶּה רְעִיתִי — —
בתוך מטה ראש במצדד, כצפור.

והנה היא קמה,
יוצאת בדקוד

לקראת כל היהודים
מלכלכת בדמיה; שהם הפסות לעורה..

— הנה אחי בא, הלל!

איפה היית, אחי?

למה לא באת להציל, אחי?

הן אהבתני, אחי!

רוקדת, שואלת אחותי.

(שים לב: המשך השיר והשאלה בעמוד הבא.)

הַיְהוּדִים עוֹמְדִים וּבּוֹכִים.
וְגַם אֲנִי עוֹמֵד כִּי וּבוֹכָה.
אֲבָל אֵין אֶת הַזֶּה אֶת בְּנֵי בְּבִכּוֹ, אֲמִי!
כֹּה קָרָה לִי, כֹּה אֲבוֹי לִי!
אֵיךְ הַגּוֹף יִכְלֹלֵנִי עִם זֶה מְגוּרִי,
עִם זֶה בְּכִיִּי?

— יִכְלֹף זֶה הַגּוֹף, כֹּהֲכֵל הָעוֹלָם
בְּמִלּוּאָה כָּל תּוֹנֵת אַחֲרֵינוּ, בְּנִי!
וְכֹהֲכֵל אֲדָמָה אֱלֹהִית— כָּל דָּמְנוּ בְּשָׂרֵנוּ, בְּנִי!
עַל בְּכִיִּי זֶה חַיָּה כְּעַל בְּרוֹל מִהַתְּדָה.

צָרְפָתוֹ בְּשִׁיר. זַעַם זֶה יִלְהֵט עַד.
כִּרָה אֲפִיק לִירְדוֹן זֶה הַבְּכִי לְצִמִּיתוֹת:
הַשְּׁנִי לִירְדוֹן שִׁכְחוּ מֵלֵא —

עֲנֵתָה לִי אֲמִי וּפְנִיָה אֵינָם:
כִּי מִכּוֹכֵב רְחוֹק פִּיָּה דְבַר — —

וְאֲמַרְתִּי: אֲמֵן... יִרְדוּ אֵל יִרְדוּ.

הסבר את תפקיד השירה על פי ארבעת הבתים האחרונים בשיר ("יִכְלֹף זֶה הַגּוֹף... יִרְדוּ אֵל יִרְדוּ").
הדגם את דבריך.

9. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.

קדושי דומיה / אורי צבי גרינברג

בלילות הלבנה אומרת אמי הקדושה

לאבי הקדוש:

כשגולד לי הבן אקלעה הלבנה בחלון,

מיד הוא פקח את עיניו והביט בה; מאז

רוגן זה זיוה בדמו עד היום

ולבנה מהלכת מאז בין שניו —

הרבה כסף אלדמי הנה באבי,

אבל רכב הנדוד לא עמד לעת כסף

סמוך לביתו...

לכן הוא ידע דומיה ונגון,

ואהב בעיניו כנפי צפרים.

"— ברצותו לעוף, הן עפות לחן.. כה."

אך אמי... רתמת רכב נדוד לכספה:

לפי דפק הלב ידע כל ישה גם ללך

ברגלים ממש על הים:

לפי משעול-הלבנה-על-גלים

אלי, אל הבן, בציון —

אך לא מצאתני יושב על החוף מחכה לך

וחזרה עם משעול-הלבנה-על-גלים:

עיפת נדוד, חמת ראש, מכת ים —

עכשו — גם אמי כאבי: קדושי דומיה.

יש משעול-לבנה על גלים נוצצים;

ויש הבן היחיד

השריד

בעולם —

הסבר את כותרת השיר, ואת משמעותה על פי השיר.

/המשך בעמוד-11/

שירי לאה גולדברג

10. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריך.

המסין של ניסן / לאה גולדברג

אֶכֶן אֲדַע, זֶה יוֹם לֵאלֹהֵי הַמּוֹתָה
וְלֹא נִפְלַדְתָּ דְבַר וְלֹא אֲרַע
וְלֹא יִבְדִּיל בֵּינֵנוּ לְבִין יָמִים
צִיָּן וְאוֹת אֲשֶׁר מְטוֹב עַד רַע.

נִרְק לְשֶׁמֶשׁ רִיחַ שֶׁל יָסְמִין
נִרְק לְאֶבֶן קוֹל שֶׁל לֵב פּוֹעֵם,
נִרְק לְעֶרֶב צִבְעַת שֶׁל תְּפוֹת,
נִרְק לְחוֹל שִׁפְתַּיִם מְנַשְׁקוֹת.

אֵיךְ אֲזַכְּרֶנּוּ אֶלְמוּנֵי סִתְמֵי
אֵיכָה אֲשֶׁמֶר חֶסְדוֹ הַפְתָּאוּמֵי
אֵיךְ אֲאֲמִין שְׂדוּם אֶחָד הָיָה
כֹּל יַגִּיד וְרִיחַ עֵצִים מְעֻצְמֵי

כִּי כָל אֵילָן הָיָה מְפָרֵשׁ הוֹטֵט
וְלִדְמָה עֵינָיִם שֶׁל וְלִדְהָה,
וְלִדְמָעוֹת נִיחוּחַ הַלְבָלוּב,
וְשֵׁם הָעִיר כְּשֵׁם אֶתְכֵתִי.

הסבר והדגם את המתח שחוזה, הדוברת בשיר בין המיוחד לשגרתו.

11. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריך.

שיר ט' מותר: **אהבתה של תרזה די מון / לאה גולדברג**

מתלונני וגם מתלונן
אותו הגן ושקף, אותו הנוף,
יום תמים מתר לי לאהב
את הדברים אשר לטפה עינה.

מול חלונך וגם מול חלונני
בלילה שר אותו זמיר עצמו,
ועת רטיט לבך בחלומי
אעור ואאזין לו גם אני.

הארץ הנקו, שבו כל מחט
את מבטה נושאת כטל טהור,
עם בקה יקדמני בבקכה –

דברים רבים מאד אתכנו יחד,
אך לא נרח באשנבה האור
עת בדידותי נצעה בבדידותך.

הסבר והדגם כיצד הרשמים הנקלטים בחושים מבטאים את אהבתה של הדוברת בשיר.

12. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריה.

שיר א' מתוך: מבית אמי / לאה גולדברג

מתה אמה של אמי
באביב ימיה. ובתה
לא זכרה את פניה. דיוקנה הקרוט
על לבו של סבי
ומחה מעולם הדמיות
אחרי מותו.

רק הראי שלה ושתיר בבית,
הצמיק מרב שנים במשנצת הכסף.
ואני נכדמה החורף, שאינני דומה לה,
מביטה היום אל תוכו כאל תוך
אגם הסומן אוצרותיו
מתחת למים.

צמק מאד, מאחורי פני
אני רואה אשה צעירה
ורדת לחיים מחיכת.
ופאה נכרית לראשה.
היא עונדת
צגיל מארף אל תנוף אונה. משחילתהו
בנקב ועיר בפשר הענן
של האון.

צמק מאד, מאחורי פני קורנת
והובית בהירה של עיניה.
והראי ממשיך את מסרת
המשפחה:
שהיא היתה יפה מאד.

הסבר את היחס של הדוברת בשיר לסבתה, וכתוב כיצד מעוצב יחס זה

/המשך בעמוד 14/

13. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריך.

האמנם עוד יבואו ימים / לאה גולדברג

האמנם עוד יבואו ימים בסליחה ובחסד,
ותלכי בשדה, ותלכי בפינת הקמח,
ומחשוף פת-רגלך ילטף בעלי האספסת,
או שלפי-שבליים ידקרוך ותממק דקירתם.

או מטר ישיגך בעדת ספותיו הדופקת
על כתפיה חנה, צוארה, וראשה רענן.
ותלכי בשדה הרטב ורחב כף השקט
כאור בשולי הענן.

ונשמת את ריחו של התלם נשום ורגוע,
וראית את השמש בראי השלולית הזרב,
ופשוטים הדברים וחיים ומתר גם לגוע,
ומתר, ומתר לאהב.

את תלכי בשדה. לבדה. לא נצרכת בלחט
השרפות, בדרךים שסמרו מאימה ומדם.
ובישר ללב טוב תהיי עונה ונכנעת
כאחד הדשאים, כאחד האדם.

הסבר את המשמעויות שמייחסת הדוברת לטבע בשיר. הדגם את דבריך.

שירי נתן זך

14. קרא את השיר שלפניך, וענה על שני הסעיפים א- ב שאחריו.

אני שומע משהו נופל / נתן זך

אני שומע משהו נופל, אמר הרוח.
שום דבר, זה רק הרוח, הרגיעה האם.

גם אתה אשם וגם הוא אשם, פסק השופט לנאשם.
אדם הוא רק אדם,

הסביר הרופא לבני המשפחה הנדהמים.

אבל מדוע, מדוע, שאל את עצמו הנער,
לא מאמין למראה עיניו.

מי שאינו גר בעמק גר בקר,
קבע המורה לידיעת הארץ
ללא קשי נפר.

אבל רק הרוח ששמט את התפוח הוא זכר
מה שהעלימה מבנה האם:

שלעולם, לעולם, לעולם לא יהיה לו מנחם.

נושא השיר הוא התמודדות עם המוות, אך המילה "מוות" אינה מוזכרת בו.

א. כיצד בכל זאת אפשר להבין שמדובר בנושא זה בשיר? הדגם את דבריך. (10 נקודות)

ב. מה תורמת אי-הזכרת המילה "מוות" להבנת השיר? (4 נקודות)

15. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריך.

נגד פרדה / ניתוח

החייט שלי הוא נגד פרדה.
לכן כף אמר, לא יסע עוד, אינו
רוצה להפרד מבתו היחידה. הוא בהחלט
נגד פרדה.

פעם נפרד מאשתו ואותה
שוב לא ראה (אאושוויץ). נפרד
משלש אחיותיו ואף אותן
לא ראה (בוכנאולד). פעם
נפרד מאמו (אביו מת בשיבה
טובה). עכשו הוא
נגד פרדה.

בברלין הוא היה
מודעו וידידו של אביו. הם בלו בנעימים
בברלין ההיא. אותה תקופה
חלפה, ארורה. מעתה
לעולם לא יסע: הוא
בהחלט
(אביו מת בינתיים)
נגד פרדה.

העבר פולש להווה של הדובר בשיר. הסבר והדגם קביעה זו.

/המשך בעמוד 17/

16. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריה.

שימו לב לסגל הרועד / נתן זך

שימו לב לסגל הרועד,
מששו את הרוע, היטב
געו בעץ. הוא יתק ובצמרת
מוריק עוד יותר והגוע
מאפל מעט אך עודו אוכל בכל פה
את לשד האדמה שאיננה
נראית כאן לעין בעיר.
שימו לב, מששו, געו היטב. כפלים
לשאף את האור, להאיר
כל ענן. הוא עובר. והלילה
לא יאחר.

כיצד מתואר הטבע בשיר זה, ואיזו משמעות מייחס לו הדובר? הדגם את דבריך.

17. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריה.

צפור שניה / נתן זך

ראיתי צפור רבת יפי
הצפור דאתה אותי.
צפור רבת יפי כזאת לא אראה עוד
עד יום מותי.

עבר אותי אז רטט של שמש.
אמרתי מלים של שלום.
מלים שאמרתי אמש
לא אמר עוד היום.

הסבר והדגם כיצד מעוצבת ההתפעלות של הדובר בשיר.

פרק שני – סיפור קצר

אם בחרת בפרק זה, עליך לענות על שתיים מהשאלות 18-21 (לכל שאלה 14 נקודות).

סיפורים מאת עגנון

18. ברבים מסיפורי עגנון יש פער בין המציאות ובין הדרך שבה הדמות המרכזית מפרשת אותה. הסבר והדגם כיצד פער זה מעצב את העלילה בסיפור מאת עגנון שלמדת.

סיפור אהבה / אהרן אפלפלד

19. בחר מהסיפור בשני מוטיבים (כגון מוטיב המחלה, מוטיב החלומות, מוטיב הבית).

תאר כיצד המוטיבים שבחרת באים לידי ביטוי בסיפור, והסבר את תרומתם לבניית משמעותו.

שים לב: בשאלות 20-21 אין לענות על פי סיפורי עגנון ואין לענות על פי "סיפור אהבה"

מאת אהרן אפלפלד.

20. בחר בסיפור קצר שיש בו תיאורי סביבה, תיאורי טבע או תיאורי חפצים.

הצג תיאור כזה, והסבר את תפקידו בעיצוב העלילה ובאפיון הדמויות בסיפור שבחרת.

21. בחר בסיפור קצר שלמדת, וכתוב מהו סוג המספר (כל-יודע, גיבור, עד) בסיפור.

כיצד משפיע סוג המספר בסיפור שבחרת על אופן הצגת ההתרחשויות והדמויות? הדגם את דברך.

פרק שלישי – רומאן ונובלה

אם בחרת בפרק זה, ענה על אחת מהשאלות 22-25 (28 נקודות).

הדבר / אלבר קאמי – שאלות 22-23

22. אמנם הסתיימה מגפת הדבר, אך בסוף הרומאן נכתב: "חיידק הדבר לא מת ולא נעלם לעולם". הסבר את השקפת העולם שמבטאים דברים אלה בנוגע לחיי האדם ולהתנהגותו, וכתוב מהי הדרך המוצעת ברומאן להיאבק בדבר.

23. בסך הכול, הדבר מטיב עמו. הוא היה אדם-בודד שלא רצה בבדידותו, והנה עשה אותו הדבר לשותף. כיצד היטיב הדבר עם קוטאר? בתשובתך כתוב על דמותו של קוטאר ועל התנהגותו לפני המגפה ובמהלכה, והסבר את המשמעות של קורותיו בתום המגפה.

רומאן עברי-נובלה עברית, רומאן מתורגם, נובלה מתורגמת – שאלות 24-25

שים לב: בשאלות 24-25 אין לענות על פי "הדבר" מאת אלבר קאמי.

24. פערים בין דורות, בין מעמדות ובין בני-לאום שונים משתקפים ביצירות רבות. תאר והסבר כיצד פער כזה משפיע על היחסים בין הדמויות ברומאן או בנובלה שלמדת, ומהי תרומתו להבנת היצירה.

25. תאר את הסיום של הרומאן או הנובלה שלמדת. האם בסיום זה נפתרים קונפליקטים או שאלות שהוצגו ביצירה? נמק את דבריך.

פרק רביעי – דרמה

פרק זה הוא חובה. ענה על אחת מהשאלות 26-27 (28 נקודות).

שים לב: על שאלות 26-27 אפשר לענות רק על פי מחזה מודרני (מהמאה ה-19 או מהמאה ה-20).

26. מרכיבים כמו תפאורה, אבזרי במה (חפצים, עיצוב הבמה) ותלבושות עוזרים להמשיך רעיונות מרכזיים במחזה ו/או לאפיין את הדמויות בו.

הסבר קביעה זו, ובסס אותה על שתי דוגמאות מהמחזה המודרני שלמדת.

27. האם לדעתך המחזה המודרני שלמדת מציג תמונת עולם אופטימית (מעוררת תקווה) או פסימית

(קודרת ומייאשת)? נמק את דבריך. בתשובתך התייחס להתפתחות של הדמות המרכזית ולסיומ

המחזה.

/המשך בעמוד 21/

פרק חמישי – שיר שלא נלמד

פרק זה הוא חובה. ענה על שאלה 28- (16 נקודות).

28. קרא את השיר שלפניך, וענה על שני הסעיפים א-ב שאחריו.

מתחת לפני האדמה / אלי אליהו

ומה לעשות שאצלי
הנתוח הצלים נכבד
מתה. ולא נותרה
אלא המוסיקה שהיה אבי
שומע בתחנות הבושה,
כשהמתין בחניון התת-קרקעי,
לקחת אותי אל צבא העם
בדרפו לעבודה.

ולא אשכח לעולם
את עצב ידו המגוששת
אחר העברית, להחליף מהר,
לפני שיוצאים ועולים
מעל פני האדמה.

בשיר זה משחזר המשורר, בן למשפחת עולים, זיכרון מימי שירותו הצבאי.

א. מהו הזיכרון? (6 נקודות)

ב. הסבר והדגם כצד כותרת השיר והמטפורות בו מסייעות לעצב זיכרון זה של המשורר.

(10 נקודות)

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך